

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๕

วันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากหัวหน้าพรรคเสรีธรรม และหัวหน้าพรรคไทยรักไทยว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญของพรรคทั้งสองมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ทั้งสองพรรค รวมกันเป็นพรรคการเมืองเดียว โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองหลัก หัวหน้าพรรคการเมือง ทั้งสองจึงขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองดำเนินการขอให้ยุบพรรคเสรีธรรม นายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นว่า กรณีเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๗๓ วรรคสอง และมีเหตุให้ยุบ พรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) จึงเสนอคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคเสรีธรรม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคเสรีธรรมและหัวหน้าพรรคไทยรักไทยยื่นคำชี้แจงขอให้เป็นไปตามคำร้องของนายทะเบียน พรรคการเมือง

พิจารณาแล้วมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องเรื่องนี้ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็น การกระทำได้กล่าวข่มขู่มีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำได้กล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญา ต่อผู้กระทำการดังกล่าว” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรค การเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้”

พิจารณาคความตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ ยังบัญญัติไว้ว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕ (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองนั้น.....” และมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนและให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๗๓ ยังได้บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการสั่งยุบพรรคการเมืองในกรณีดังกล่าวข้างต้นไว้อีกด้วย โดยที่พระราชบัญญัตินี้ เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งบัญญัติในเรื่องของการยุบพรรคไว้เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ จึงเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๗๓ ได้

ตามข้อเท็จจริงของผู้ร้องและคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งสองได้ความว่า ที่ประชุมใหญ่วิสามันท์ พรรคเสรีธรรมและพรรคไทยรักไทยมีมติให้รวมพรรคเสรีธรรมเข้ากับพรรคไทยรักไทย ให้พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคการเมืองหลัก หัวหน้าพรรคเสรีธรรมและหัวหน้าพรรคไทยรักไทยได้ร่วมกันแจ้งมติการรวมพรรคเข้าด้วยกันต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นได้ว่าเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๗๓ กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคเสรีธรรมได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคเสรีธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ